

International Parkinson and
Movement Disorder Society

Progresuojantis supranuklearinis paralyžius: svarbiausi faktai pacientams

KAS YRA PARKINSONIZMAS? ATIPINIS PARKINSONIZMAS? PARKINSONO-PLIUS SINDROMAS?

Parkinsonizmas yra būklė, pasižyminti keletu tam tikrų motorinių
bruožų:

- Drebėjimas/tremoras;
- Raumenų sukaustymas (rigidiškumas);
- Lėti judesiai (bradikinezija);
- Ėjimas smulkiais žingsneliais, lėtai.

Parkinsono liga (PL) yra žinomiausia parkinsonizmo forma.
Atipinis parkinsonizmas, kitaip dar vadinamas Parkinsono-plius
sindromu, yra, kai pacientą vargina parkinsonizmas bei kiti
papildomi simptomai, tokie kaip ankstyvos pusiausvyros
problemos/kritimai, prastas atsakas į vaistą levodopą, ankstyvas
pažinimo funkcijų sutrikimas ir sutrikęs gebėjimas kontroliuoti
arterinį kraujo spaudimą/šlapinimąsi/tuštinimąsi.

Progresuojantis supranuklearinis paralyžius (PSP) yra dažniausias
atipinis parkinsonizmas, tačiau vis tiek yra apie dešimt kartų
retesnis nei PL.

KOKIE YRA BŪDINGIAUSI PSP BRUOŽAI?

PSP, kitaip dar žinomu *Steele-Richardson-Olszewski* sindromo
pavadinimu, vienodai dažnai serga tiek vyrai, tiek moterys. Liga
paprastai prasideda apie 60-uosius gyvenimo metus.

- Gan anksti PSP sergantiems pacientams pradeda trikti eiseną,
pusiausvyra, atsiranda kritimai atgal, dažnai keletą kartų per
dieną. Pacientai linkę svirduliuoti bei juda greitai ir impulsyviai.
Kai kuriems eiti sunku, nes atrodo, kad kojos tarsi priklijuotos
prie grindų;
- Pacientus pradeda varginti sutrikę akių judesiai, ypač žiūrint
žemyn. Tai apsunkina skaitymą ir gali atsirasti dvejinimasis.
Taip pat gali atsirasti nevalingas mirksėjimas ar akių
užsimerkimas bei sunkumai bandant atmerkti akis;
- Lėti judesiai gali sulėtinti įprastą kasdieninę veiklą;
- Pacientai gali jausti sukaustymą, ypač kaklo;
- Gali pasikeisti veido išraiška į tarsi spoksančią tolyn pakeltais
antakiais ir suraukta kakta;
- Balsas gali tapti užkimęs, nerišlus, gurgždantis, kartu gali
atsirasti dejavimai ir rijimo problemos.
- Gali atsirasti pažinimo funkcijų sutrikimas, taip pat ir
motyvacijos bei impulsų valdymo problemos, emocinis
nepastovumas (esant pseudobulbariniam paralyžiui) ir
demencija.

Ši būklė tarp pacientų skiriasi. Esant vienoms formoms vyrauja
eisenos sąstingis ir lėtumas. Esant kitoms - ankstyvas tremoras ir
bruožai, labiau primenantys PL

KAIP TAI DIAGNOZUOJAMA?

PSP diagnozuojamas remiantis ligos istorija ir neurologiniu
ištirimu. Ligos pradžioje ji gali būti panaši į PL, ir nustatyti
diagnozę gali būti sunku. Nėra kraujo ar kito tyrimo, tačiau
kartais galvos smegenų MRT vaizdinis tyrimas gali padėti
nustatant diagnozę, nes gydytojai gali pastebėti tam tikrų
smegenų vietų, vadinamų vidurinėmis smegenimis ir kaktine
skiltimi, sunykimą. Vienintelis garantuotas būdas diagnozuoti
PSP yra skrodimo metu ištirti smegenų audinį.

KOKIA TO PRIEŽASTIS?

PSP priežastis nežinoma. PSP siejamas su baltymo, vadinamo
tau, kuris kaupiasi visose smegenų ląstelėse ir kurio sankaupos
gali būti matomos smegenų skrodimo metu. Šio kaupimosi
priežastys nėra žinomos. PSP nelaikomas paveldima liga. PSP
neplinta tarp žmonių, ir nėra aiškaus ryšio tarp jo ir aplinkos
poveikio.

AR YRA GYDymo BŪDŲ?

Nėra gydymo metodų, galinčių šią ligą išgydyti, sulėtinti ar
sustabdyti jos progresavimą. Ligos pradžioje kai kurie vaistai,
vartojami PL gydymui (pvz.: levodopa) gali palengvinti PSP
simptomus. Deja, bet PSP progresuojant jie greitai nebeįveda.
Kai kurie vaistai, skirti gydyti demenciją ir Alzheimerio ligą, gali
pagerinti PSP sergančių pacientų mąstymą ir atmintį. Botulino
toksino injekcijos gali padėti esant nevalingam akių užmerkimui.
Taip pat yra vaistų, kurie gali pagelbėti atsiradus emociniams
pokyčiams, tokiems kaip nevaldomas verksmas ar juokas.
Antidepresantais galima gydyti depresiją ir nerimą.

Tarmės terapija gali pagelbėti su šnekos ir rijimo problemomis,
kurios gali komplikuotis mitybos nepakankamumu ir plaučių
uždegimu. Prie kompiuterio prijungta „kalbanti klaviatūra“ gali
šnekėti už jus. Užimtumo terapija gali padėti esant eisenos ir
pusiausvyros problemoms. Specialūs akiniai su veidrodiniais-
prizminiais lęšiais gali padėti geriau matyti. Galiausiai ligai
progresuojant gali tapti reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugos.